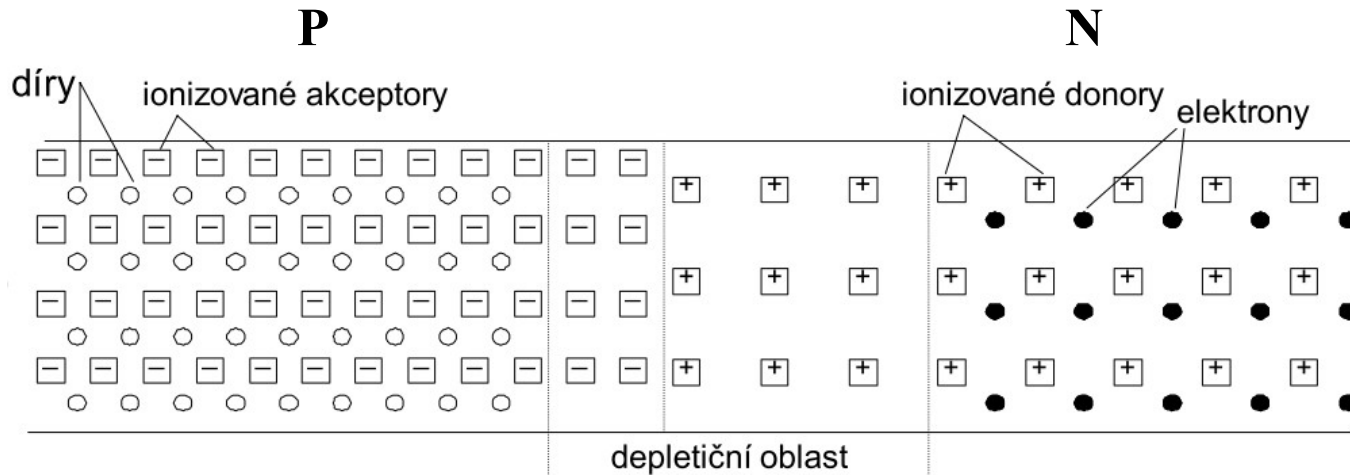

PN přechod

Spojením polovodiče N a P

- elektrony v blízkosti přechodu difundují z oblasti N do P a zanechávají za sebou kladný prostorový náboj – ten odpuzuje kladné volné díry difundující ze strany P
- díry v blízkosti přechodu difundují z oblasti P do N a zanechávají záporný prostorový náboj – odpuzuje volné elektrony difundující ze strany N
- v oblasti přechodu volné elektr. a díry rekombinují → vznik depl. oblasti
- driftové síly el. pole vytvořeného prostorovým náboje působí proti difúznímu pohybu → v oblasti přechodu rovnováha difu. a drift. sil

PN přechod

- v oblasti přechodu je rozdíl potenciálů $\rightarrow$ difúzní napětí U_D

$$U_D = \frac{kT}{q} \ln \left(\frac{N_D N_A}{n_i^2} \right)$$

N_A – koncentrace akceptorů, N_D – koncentrace donorů

pro: $kT/q = U_T = 26 \text{ mV}$

$$n_i = 10^{10} \text{ cm}^{-3}$$

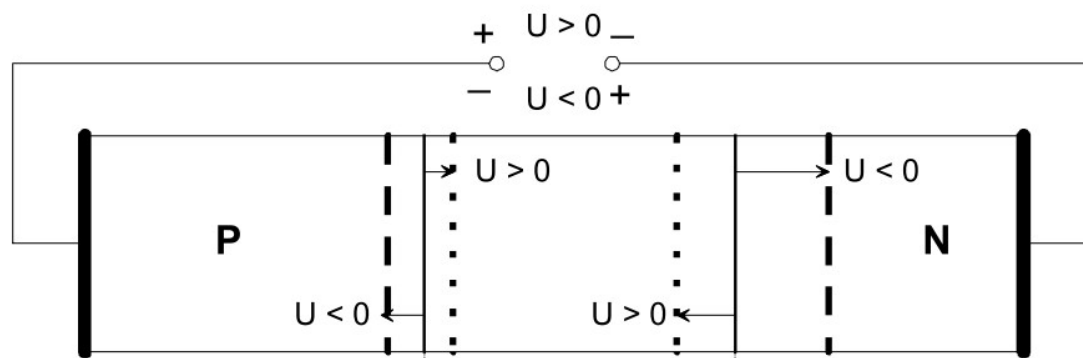
$$N_A = 10^{15} \text{ cm}^{-3}$$

$$N_D = 10^{15} \text{ cm}^{-3}$$

$$U_D = 0,599 \text{ V}$$

PN přechod

Při přiložení vnějšího napětí

- při kladné polaritě napětí ($U > 0$) se snižuje depletiční oblast
- při záporné polaritě napětí ($U < 0$) se rozšiřuje depletiční oblast

saturační proud:

$$I_0 = qA \left(\frac{D_n}{L_n} \frac{1}{N_A} + \frac{D_p}{L_p} \frac{1}{N_D} \right) n_i^2$$

D_n, D_p – difúzní koeficient,

L_n, L_p – střední difúzní délka minorit. nosičů

N_A, N_D – koncentrace donorů a akceptorů

A – plocha přechodu

PN přechod

Rovnice diody (Shockleyho rovnice ideální diody)

$$I = I_0 \left(e^{\frac{qU}{kT}} - 1 \right) = I_0 \left(e^{\frac{U}{U_T}} - 1 \right)$$

U – napětí na PN přechodu

U_T – teplotní napětí (cca 26 mV)

Propustní směr

$$U \gg U_T$$

$$I \approx I_0 \left(e^{\frac{U}{U_T}} \right)$$

$$R_d \approx \frac{U_T}{I}$$

závěrný směr

$$U \ll |U_T|$$

$$I \approx I_0$$

Kapacita PN přechodu

Bariérová kapacita

- převažuje v závěrném směru
- vlivem prostorového náboje v depletiční vrstvě

$$C_j = \frac{C_{j0}}{\sqrt{1 - \frac{U}{U_D}}}$$

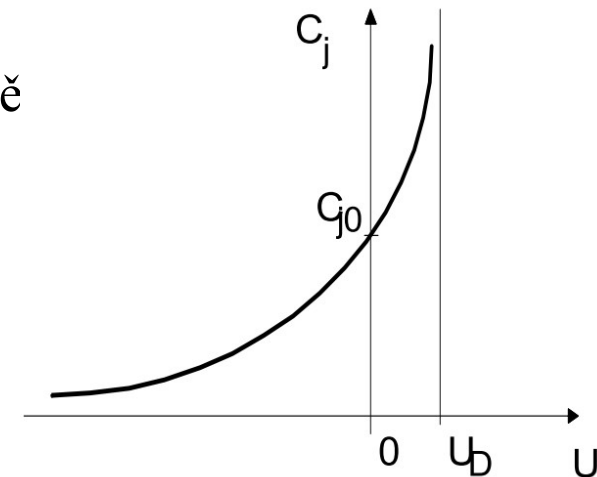
Difúzní kapacita

- převažuje v propustném směru

Celková kapacita

- součtem bariérové a difúzní kapacity

$$C = C_j + C_d$$

Literatura – hlavní zdroj informací pro polovodiče a PN přechody:

Musil, V. a kol.: *Elektronické součástky*. 2. vyd. Brno: VUT, 1996.

ISBN 80-214-0821-9.(Skriptum)

Polovodičové diody

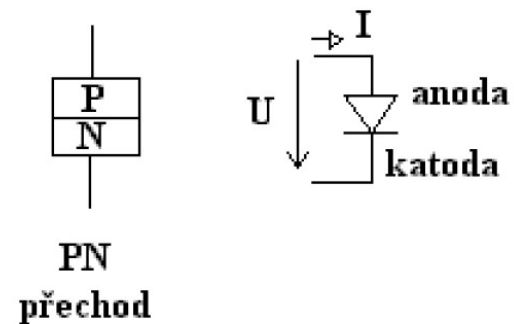
Využívají nelineárních vlastností PN přechodu

Dělení dle konstrukce:

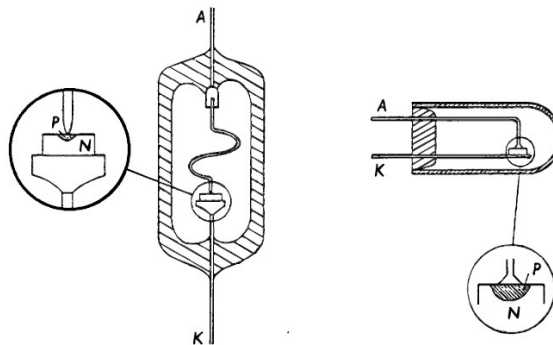
- hrotové
- plošné (slitinové, difúzní, planární a Schottkyho)

Dělení dle funkce a použití

- usměrňovací (nízkovýkonové a výkonové)
- detekční a spínací
- stabilizační a referenční (tzv. Zenerovy diody)
- tunelové a inverzní
- kapacitní (varikapy, varktory)
- luminiscenční (svítivé a laserové)
- fotodiody
- speciální diody

Polovodičové diody

hrotová

s přivař. zlatým hrotem

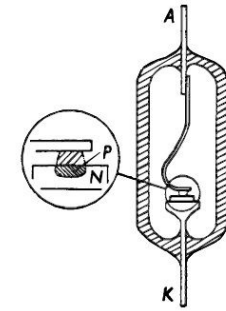
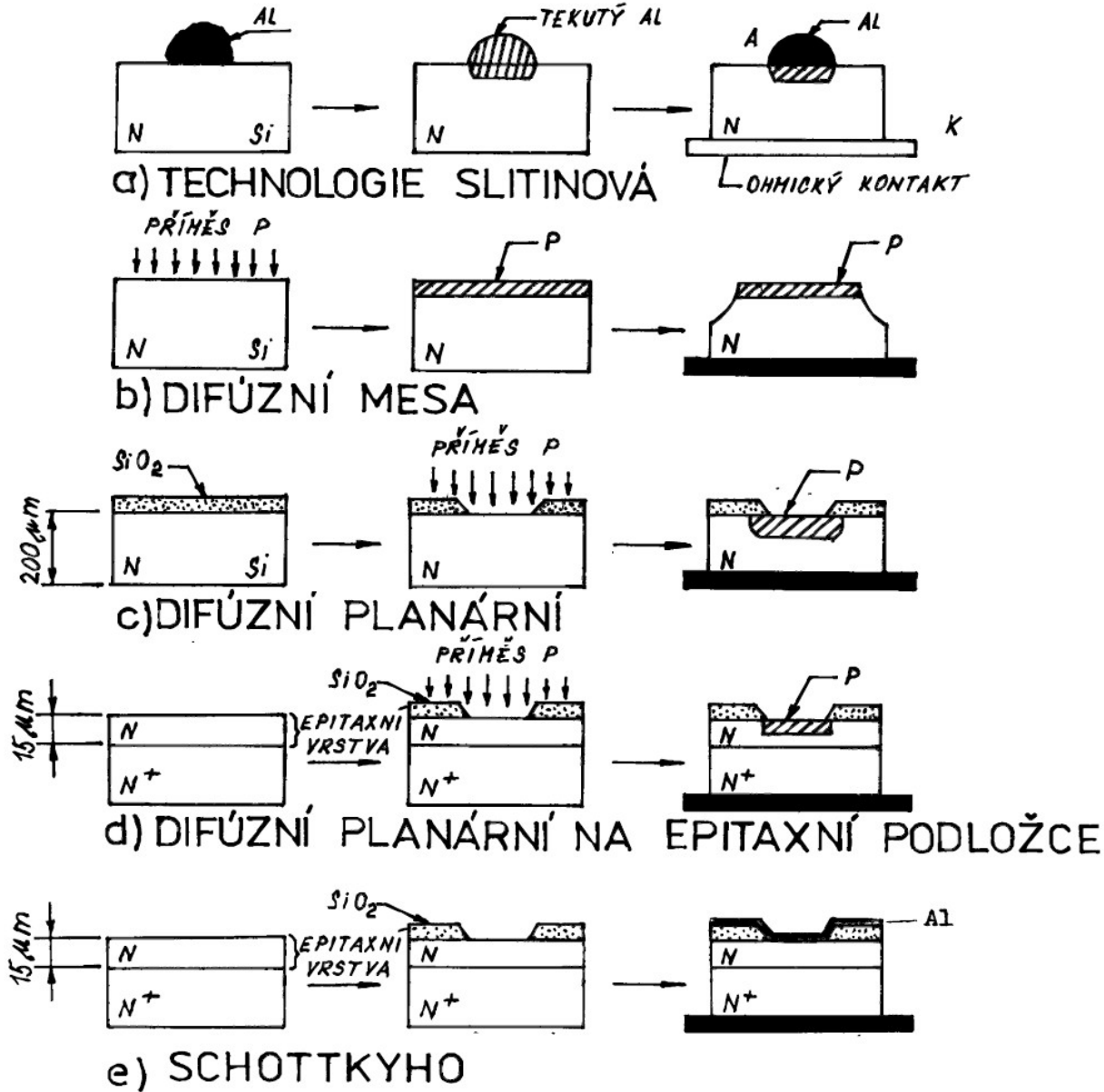
Výroba: proti destičce 1 x 1 x 0,1 mm připevněné na držáku se pohybuje zahnutý wolframový hrot než dojde k el. kontaktu. Následuje zatavení konců skleněné trubičky, v níž je destička umístěna. Jako poslední operace se provádí formování el. impulzem v propustném směru – vlivem velké teploty se pod hrotem pozmění krystalická struktura.

- Vlastnosti:
- malá parazitní kapacita
  - malý ztrátový proud (cca 10mW)
  - malá hodnota max. proudu (desítky mA)
  - velký sériový odpor
  - krátká zotavovací doba

Použití: usměrnění malých signálů velkých kmitočtů (tzv. mikrovlnné diody)

Polovodičové diody

Plošné diody

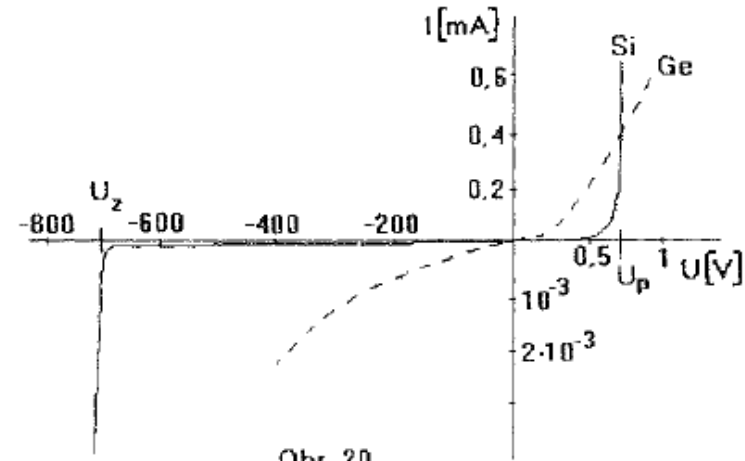
Náhradní obvod diody

U_p – prahové napětí

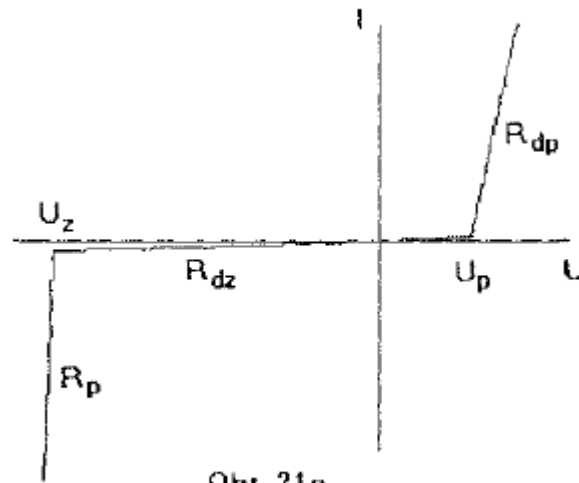
Si: 600 mV

Ge: 200mV

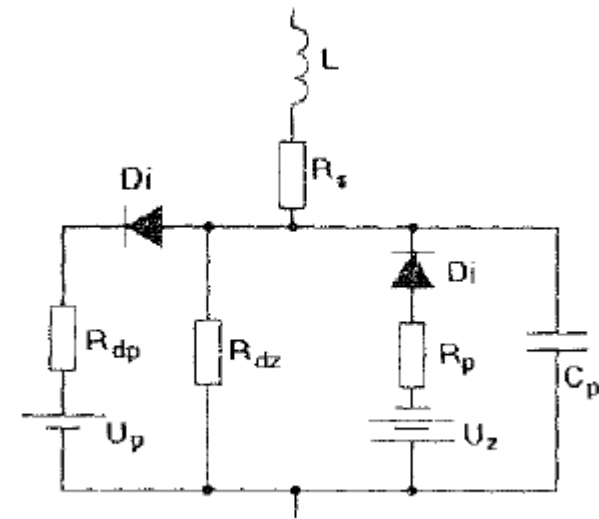
U_z – závěrné napětí

Obr. 20

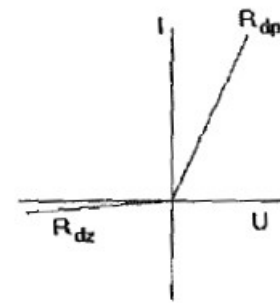
Obr. 21a

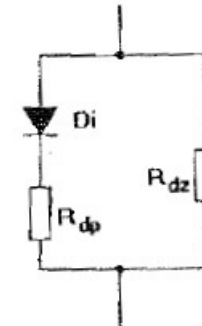
Obr. 21b

Dioda

- Ne vždy používáme diodu ve všech oblastech
- Náhradní zapojení lze zjednodušit
- Nevystihuje dynamické vlastnosti

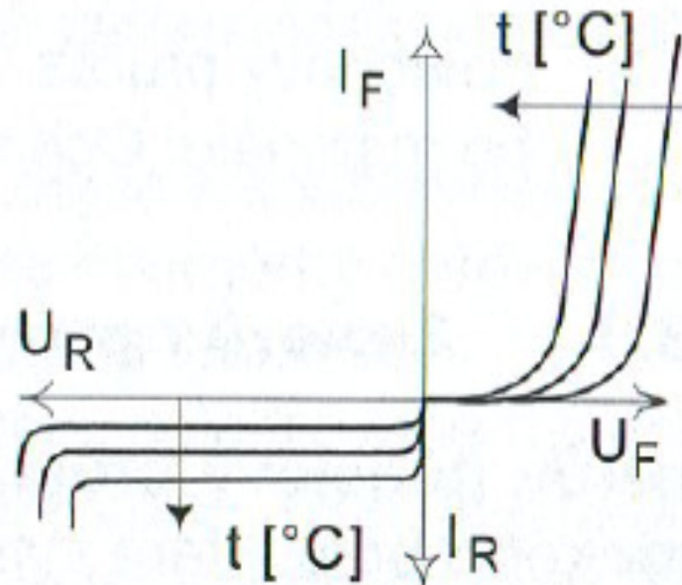

Obr. 22a

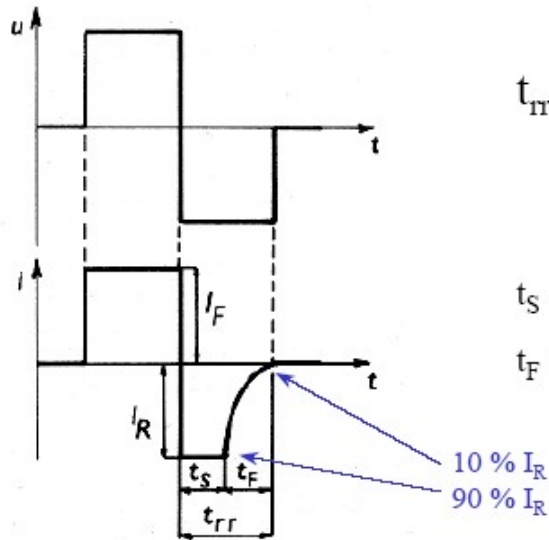

Obr. 22b

Změna VA – charakteristiky
v závislost na teplotě

Komutace u diody

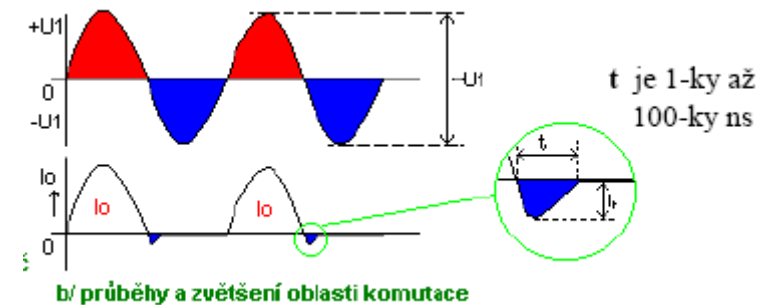

t_{rr} - závěrná zotavovací doba

bývá v řádu 1 až 100 ns

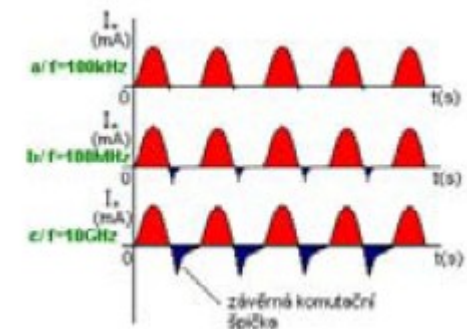
t_s - doba vyprázdnění

t_F - doba ustálení

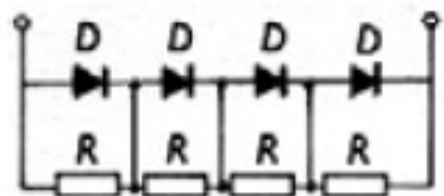

Může způsobovat rušení

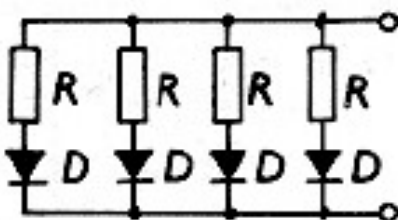
U vysokých frekvencí
nezanedbatelný závěrný proud

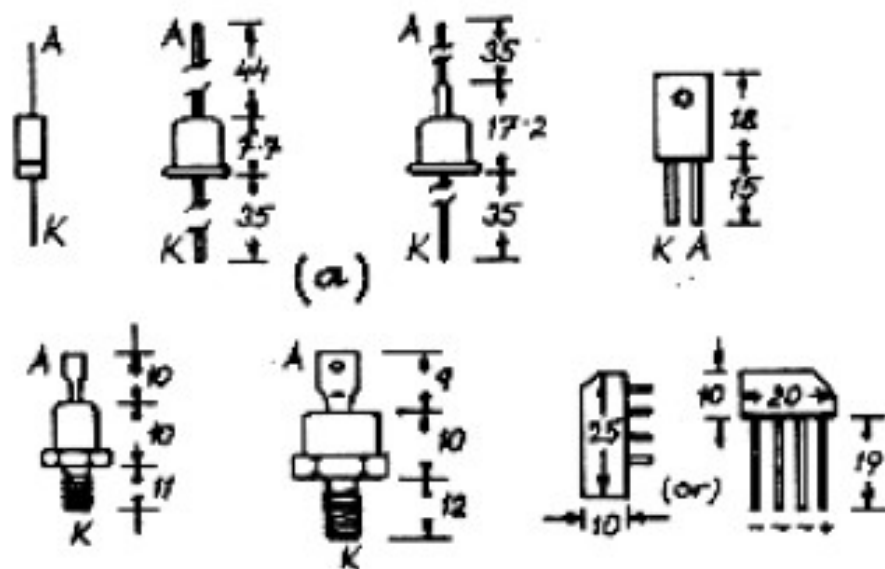
Spojování diod

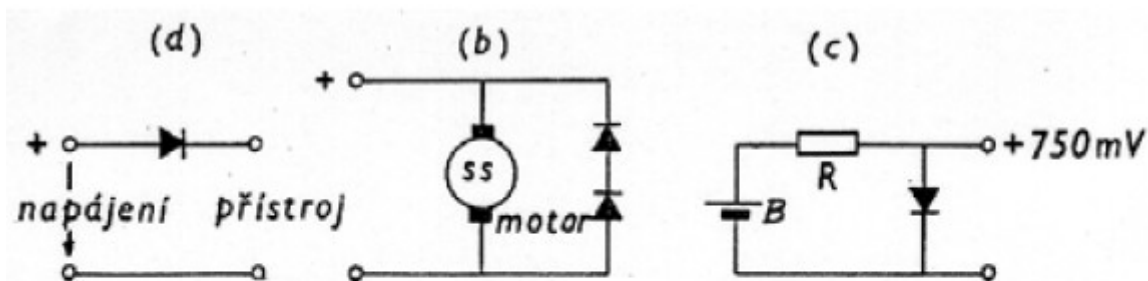
Sériové - zvýšení
závěrného napětí

Paralelní - zvýšení
propustného proudu

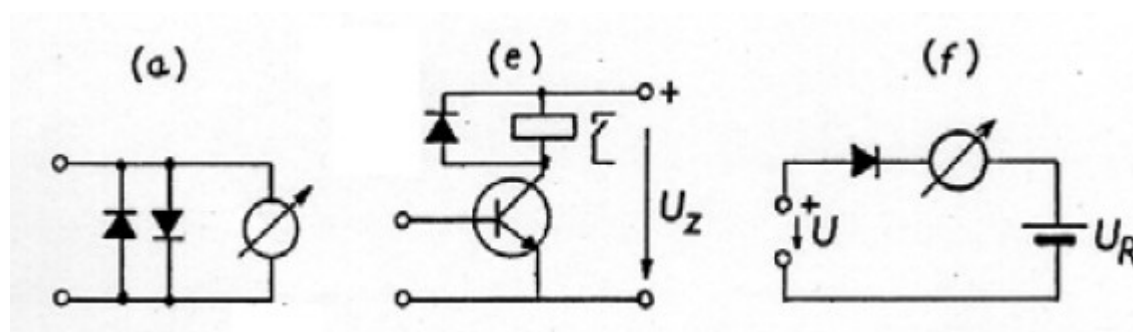
Příklady použití diody

Ochrana před
přepólováním
zdroje

Odrušení
komutátorov.
motorku

Stabilizace
napětí
(prahové napětí)

Ochrana
měřidla proti
přetížení

Ochrana
tranzistoru
při spínání
indukční
zátěže

Indikace
napětí nad
 U_R